

Izr. prof. dr. Slavko Krajnc

»Evharistija« po evharistiji

V mašnih sestavinah lahko najdemo mnoge vrednote, ki so vsesplošne in s tem tesno povezane z življenjem.

1 Občestvo – kraj doživetja Boga

Vse življenje človeka je prepleteno z obrednimi dejanji, ki se jih naučimo že v družinski skupnosti. Vsak družinski član je obdarjen s posebnimi darovi in s posebnim karakterjem, kar lahko družino bogato obdari. Tudi Jezus je izbral različne ljudi za apostole. In prav ta skupnost apostolov, ki so si bili zelo različni po karakterju, izobrazbi in stilu življenja, je bila za prve kristjane kraj doživetja Boga. Večja je zakoreninjenost v občestvo, večje je izkustvo Boga.

Tudi izkustvo družine je odvisno od zakoreninjenosti v družino. Podobno mora biti tudi župnijska skupnost, ko se zbere k bogoslužju, čudovit kraj doživetja Boga, kar nam Jezus tudi zagotavlja, ko pravi: »Kjer sta namreč dva ali so trije zbrani v mojem imenu, tam sem sredi med njimi« (Mt 18,20). To pomeni, da ne more nihče živeti svoje vere povsem sam in doživeti Boga, pač pa le skupaj z drugimi, to je v občestvu.

Sv. Ciprijan pravi, da »Jezus ni hotel, da bi molili posamič in vsak zase, ampak občestveno, saj ne molimo: Oče moj, ki si v nebesih, tudi ne: Daj mi danes moj kruh ... Naša molitev je javna in skupna.«¹ In če velja ta občestveni vidik za molitev, koliko bolj velja le-ta za obhajanje svete maše. Po eni strani lahko rečemo, da liturgija bogati skupnost, po drugi strani pa skupnost napravlja liturgijo bogatejšo. »Cerkev ostvarja liturgijo in liturgija ostvarja Cerkev«.²

Tudi za duhovnika velja, da ne sme živeti svoje vere kot posameznik, ampak kot občestvo, skupaj in za občestvo, ki mu je zaupano. Še najbolj odmaknjen menih v skritosti svoje meniške celice ne živi svoje vere sam in zase, ampak v povezanosti z občestvom Cerkve. Občestvo – naj bo takšno ali drugačno - mora rasti ter se nedeljske evharistije vedno bolj udeleževati v zavedanju, da gre, kakor pravi Janez Pavel II., za »priviligiran kraj, na katerem se občestvo nenehno oznanja in goji« (*Ob začetku novega tisočletja* 36). Iz te privilegiranosti bogoslužja kot kraja rasti Cerkve pa izvira tudi milost, da lahko verniki naredijo tudi družinsko bogoslužje in življenje kot privilegiran kraj duhovne rasti. Isto pa velja tudi, da iz privilegiranosti družinskega občestva kot kraja duhovne rasti postaja tudi župnijsko občestvo kot kraj duhovne rasti in graditve Cerkve. To pomeni, da šele, ko smo *občestvo-družina*, moremo postati pri bogoslužju *občestvo-Cerkev*.

1.1 »Vzeti si čas« ali ga podariti?

Današnji tek življenja pogosto preprečuje, da bi si vzeli čas zase, kaj šele za druge. K tej notranji drži neodprtosti za bližnjega nam na svoj način pomaga že samo izrazoslovje, ko tarnamo, da si ne moremo »vzeti časa za...«. To pomeni, da če želimo preživeti čas s sebi dragimi, ga moramo nekje ali nekemu vzeti. To govorico lahko imenujemo trgovsko ali »daj-dam« govorico. Veliko lepše in spodbudnejše bi bilo, če bi si čas »podarjali«.

¹ Sv. Ciprijan, *O Gospodovi molitvi* 8-9, v: *Molitveno bogoslužje. Bogoslužno branje* 4, Ljubljana 1977, str. 8.

² Gabrijel Vidrih, *Župnija živi iz bogoslužja*, v: CSS 38 (2004), 147.

Tudi za ustvarjanje bogoslužnega zbora pri nedeljskem bogoslužju je treba nekaj podariti, najprej čas, potem pa sebe in svoje darove. Kakšen reče: »za mašo si je treba vzeti čas« ... Takšna govorica ni pravilna, še posebej ne, ko govorimo o maši. Gospodu so zmeraj dolžniki, zato je prav, da mu čas podarimo, da ta čas »kronos« postane čas milosti, »kairos«.

2 Vstopni spev in družinska priprava na bogoslužje

Namen vstopnega speva je ustvariti ozračje molitve, miru in zbranosti, uvesti v skrivnost bogoslužnega časa in praznika, hkrati pa tudi vključiti vse občestvo v dejavno sodelovanje.

Dolžnost družine, še posebej staršev, je, da predhodno ustvarijo v »domači Cerkvi« ozračje molitve, miru in zbranosti, ter da duhovno pripravijo družinske člane na praznik in njegovo vsebino. Nekoč so se na nedeljsko bogoslužje pripravili že v soboto zvečer. Priprava je bila razdeljena na dva dela: zunanja in notranja. Zunanja priprava je vsebovala čiščenje čevljev, priprava oblačil, ureditev doma. Tako so se v nedeljo oblekli v »za kmašno« obleko in tako že z obleko sporočali, da doživljajo nedeljsko bogoslužje kot slovesnost, kot praznovanje. Marko Ivan Rupnik pravi o obleki: »Kdor ima v sebi življenje Duha, ga začenja izžarevati tudi v okolje, začeniši z obleko, kajti obleka je podaljšek telesa [...]. Ni res, da obleka ne naredi človeka. Obleka je eden izmed najmočnejših načinov sporočanja. [...] Ne gre za to, da stvari rešujemo s pravili ali da oblečemo, kar nam pride pod roko, ampak da razločujemo in poosebimo obleko, tako da bo drugim sporočala našo resnico. Prav obleka je pogosto prvo, kar povemo o sebi, in nikakor ni vseeno, kakšno sporočilo dajemo drugim in kaj s tem v njih izzovemo« (Rupnik 2005, 12). Na primer: kaj razodeva duhovnik, ki pride v cerkev oblečen v svetle hlače in belo, s kratkimi rokavi, srajco, in tako oblečen skrbi za potek npr. birmske maše?

Danes se lahko zdi manj primerno, govoriti o pomembnosti obleke, saj so danes drugačni časi. Vsekakor pa je bila takšna zunanja priprava zelo primeren uvod v tisto pomembnejšo, notranjo pripravo na mašo. Čudovit primer tega nam je Slomškova 11-kitična pesem, ki ji je dal naslov *Svete sobote večer*:

- 1) Prelepo zvoni pojejo, / Večernico zvoni; / Nedeljo oznanjujejo / Gospodove časti.
- 3) Nedelje vse se veseli, / Pometa, umiva se; / Sovražniku se odpusti / In z Bogom spraviti gre.
- 7) V bogaboječih hišah se / Svet roženkranc žebra; / Kleči po starem oče še, / Družina okol 'nja.
- 8) Tud' sveto zraven zapoje / Po stari šegi vsi; / Nad njimi lepo čujejo / Nebeški angelci.

Danes smo verjetno vsi podobnega mnenja, da je pomembna predvsem notranja priprava in sicer človekova dobrohotna naravnost, odprtost za bližnjega in Boga, pa tudi iskrenost, ponižnost in zvestoba, ki vernika privede v cerkev tudi, ko mu ni do praznovanja. Kljub temu pa lahko tudi obleka pripomore h globljemu obhajanju nedeljske maše.

Nekateri se izogibajo praksi, da bi laiki sodelovali pri branju Božje besede, prošnjah vernikov in pri uvodih ter razlagah pri maši. Res je, da morajo biti kratki, jedrnati in prej skrbno pripravljene. Priprava takšnih uvodov že doma ali vsaj pogovor o tem v družini, gotovo ni brez duhovne koristi. Skratka, sestavljanje in priprava na branje Božje besede, prošenj vernikov, uvodov in razlag bogoslužja je lahko čudovit družinski introitus ali »vstopni spev« za nedeljsko bogoslužje.

3 Razumevanje vsakdanjega in liturgičnega pozdrava

Vloga pozdrava v vsakdanjem življenju je v tem, da izrazi spoštovanje in navdušenje. Takšno spoštovanje izražamo pri maši tudi Kristusu, ki ga oltar predstavlja. Zato duhovnik na začetku in na koncu maše poljubi oltar. S tem pokaže, da je oltar sveto znamenje.

Tudi človek je sveto znamenje, saj je Božja podoba. Zato bo lahko le tisti, ki mu je poljub v vsakdanjem življenju nekaj lepega in svetega, mogel pravilno razumeti duhovnikov poljub oltarja.

Po poljubu oltarja duhovnik pozdravi občestvo. Pozdraviti občestvo pomeni zblížati se z njim, ga sprejeti in pritegniti k sebi. Živimo v družbi, ki le redko pozdravlja, ali pa le najbližje. Pozdrav doživimo pogosteje v odmaknjenih krajih, planinah in ob nedeljskih srečanjih. Vsekakor velja, da se tisti, ki je vesel pozdrava in ki z navdušenjem pozdravlja, veseli tudi liturgičnega pozdrava.

Liturgični pozdrav *bratje in sestre* temelji na dejstvu, da imamo vsi skupnega nebeškega Očeta. Ker Jezus imenuje vsakogar, ki uresničuje Božjo voljo »brat in sestra« (Mr 3,35), smo tudi mi, ki nas Kristus povezuje, »bratje in sestre«.

Prvi kristjani so bili deležni osrečujoče izkušnje, da je vsa skupnost postala občestvo bratov in sester. Gotovo pa je čudovita podlaga za doživetje farnega občestva kot občestva bratov in sester v družini. Večja kot je v družini izkušnja bratstva in sestrinstva, večja in globlja je tudi izkušnja občestva bratov in sester ob oltarju. Iz tega lahko tudi sklepamo, da je izkustvo pripadnosti družini predpogoj prijetnega izkustva pripadnosti Cerkvi. Naj velja prijetna igra besed: »Kdor pozdravlja, z veseljem odzdravlja in se zaveda, da s pozdravom in odzdravom tudi ozdravlja!«

4 Da lahko 'damo nedelji dušo', je potrebna sprava s seboj in bližnjim

Tako duhovnik kot vernik mora pri bogoslužju izražati notranji mir. Zato je potrebno, da se najprej spravimo s seboj. Spraviti se s samim seboj pomeni skleniti mir s samim seboj, to je, strinjati se s seboj, kakršen sem. Potrebno je odpraviti v sebi razcepljenost med svojo idealno podobo (ne samo zunanjost) in resničnostjo. Le če sem pomirjen s seboj, se lahko spravim tudi z bližnjim in z Bogom. Vsa ta sprava s seboj je predpogoj za obhajanje evharistije.

Šele ko smo se spravili s seboj, se sprejeli takšni kot smo, moremo pred Bogom in bližnjim priznati grehe in reči: »*Vsemogočnemu Bogu in vam, bratje in sestre, priznam, da sem grešil ...*« V tej izpovedi želimo reči, da jemljemo resno tako Boga kot bližnjega in da ju cenimo ter da želimo živeti v miru. Šele ko se spravimo z bližnjim in Bogom, lahko postanemo oznanjevalci Kristusovega miru med tistimi, ki jim je ta osnovna dobrina tuja ali navidez nedosegljiva.

Zaradi naglice življenja bi naj bila vsaj nedelja za družino dan sprave, pogovora in odpuščanja. Anselm Grün je zapisal, da pomeni »odpuščati ne zaračunati zadolženemu, to je, odpovedati se zahtevam, ki jih imam do drugega zaradi njegovega dolga.«³ Namreč, moj bližnji me je prizadel, okradel ali oblatil. S tem ima on do mene določen dolg, da to poravna. Odpuščati pa pomeni, da mu jaz ta dolg do mene odpustim. To je torej krepost odpuščanja.

³ A. Grün, *50 angelov za vse leto*, Mohorjeva, Celje 2003, 79.

Vsekakor je sprava doma, med prijatelji in v službi predpogoj pravega obhajanja evharistije, saj molimo v očenašu: »odpusti nam naše dolge, kakor tudi mi odpuščamo svojim dolžnikom«. Če ne odpustimo bratom in sestram njihovih prekrškov, ne moremo vredno prejeti svetega obhajila, saj pravi sv. Janez Zlatousti: »Zaužil si Gospodovo kri – in vendar ne spoznaš svojega brata. Tej mizi vzameš čast, če nimaš za častno, da bi delil z drugimi svojo hrano, ki je bila deležna časti soudeležbe na tej mizi. Bog te je osvobodil vseh tvojih grehov in te povabil k soudeležbi, ti pa nisi postal bolj usmiljen.«⁴

4.1 Besedno bogoslužje je oznanjevanje in poslušanje

Nedelja je dan poslušanja človeške in Božje besede. Poslušati pomeni odpreti se sporočilu, srečati njega, ki se mi daje v sporočilu in mu dovoliti, da vstopi v mojo notranjost. Zato je vsak dobronamerni pogovor, še posebej v družini, dejansko – podarjanje in ustvarjanje prijetnega ozračja vzajemnosti in medsebojne povezanosti.

4.1.1 Pogoj za poslušanje je tišina

Pred poslušanjem Božje besede je treba najprej »okopati svojo dušo v molku«, kot je zapisal Tagore, kajti vse, kar je velikega, potrebuje tišino. Miran Jarc pravi v Epilogu romana *Novo mesto*, da v »molku govori Gospod, človek posluša,«⁵ medtem ko Romano Guardini pove, da le »v molku nastane pristno spoznanje.« Danes mnogi tarnajo, da ne doživljajo Boga in da jim je postal Bog tuj. Verjetno je to tudi zato, ker so ti ljudje polni hrupa. Potreben je zunanji in notranji mir, ki pa si ga moramo ustvariti najprej v družini. Namreč, če ga znamo ustvarjati ali sprejemati v vsakdanjem življenju, ga bomo znali sprejeti in ustvarjati tudi pri bogoslužju. Lahko pa se učimo tudi v obratni smeri. Poslušanje Božje besede in sprejemanje tihote pri maši nas lahko vodi k večji odprtosti poslušanja drug drugega v vsakdanjem življenju. In ta »zdravilna moč« bogoslužja lahko spreminja naše medosebne odnose v družini in v vsakdanjem življenju. Skratka, življenje ustvarja doživetje evharistije in doživetje evharistije ustvarja življenje krščansko.

4.1.2 Božja beseda - prvi »psihiater in lepotni salon«

Seveda je odnos do Božje besede pri mašni daritvi odvisen od tega, kakšen je naš odnos do Svetega pisma v vsakdanjem življenju, v družini. Če se družinski člani zberejo k branju in poslušanju Božje besede, jim bo tudi Besedno bogoslužje pri maši nekaj domačega, razumljivega in prijetnega. Vzglede priprave in veselja nad poslušanjem Božje besede v cerkvi nam je psalmist, ki pravi: »Veselil sem se, ko so mi rekli: 'V Gospodovo hišo pojdemo'« (Ps 122,1). Ta vzklik izraža veselje nad Božjo besedo, ki jo bo starozavezni človek poslušal v templju. Sobotno bogoslužje v shodnici je bilo namreč v prvi vrsti bogoslužje Božje besede, sestavljeno iz dejanja poslušanja in oznanjevanja ter iz dejanja dialoga z Bogom. Tudi v molitvi »Poslušaj Izrael«, ki jo Izraelci molijo zjutraj in zvečer in ki govori o največji zapovedi, zapovedi ljubezni do Boga, vidimo, kako je ta molitev priprava in hkrati vabilo k poslušanju Božje besede ter k osveščanju, da je Jahve edini Bog, ki ga naj častijo. Iz tega sledi, da je izkušnja branja Božje besede v družini, v svetoписemskih krožkih za otroke in v bibličnih skupinah v župniji čudovita priprava na doživljanje Božje navzočnosti v nedeljskem besednem, kot tudi evharističnem bogoslužju. To pa še posebej velja, če upoštevamo, da Božja beseda ni samo glas, ki ga slišimo, temveč je tudi »zdravilna moč« in navzočnost Svetega Duha. Sveti Pavel pravi,

⁴ Odbor za evharistični kongres, *Jezus Kristus – Odrašenik sveta in kruh za novo življenje*, Družina, Ljubljana 2000, 51.

⁵ C. Kodrič, *Doživljanje skrivnosti bivanja*, Ljubljana 1984, 65.

da »evangelij ni prišel med nas samo z besedo, ampak z močjo in Svetim Duhom« (1 Tes 1,5).

Prof. France Rozman je zapisal, da je posebna značilnost Božje besede njena večnost. Rod za rodom jo posluša in je vedno nagovorljiva. Nič se ni spremenila, odkar je bila prvič povedana, zapisana, prepisana, prevedena in v našem bogoslužju na novo oživiljena. Čeprav je Božja, je vsa človeška. Nobeni besedi tako ne prisluhnemo kakor prav njej, še posebej v bogoslužju. V moči Svetega Duha, ki deluje v njej, je vedno živa, privlačna in učinkovita. Zbeganemu kaže pot, zlomljenega dviga, potrtega tolaži. Zato je prav, da se po poslušanju Božje besede zahvalimo z iskrenim »Bogu hvala!« Rozman sklone svoje razmišljanje s spodbudo, da bi se naj vsak oznanjevalec Božje besede zavedal, da je nedelja njegov dan. Na ta dan namreč utihne šolska modrost in naj se oznanja Božja modrost.⁶ Skratka, iz branja Svetega pisma se učimo poslušati Boga, bližnjega in tudi samega sebe. Tako je Božja beseda učiteljica življenja.

Povezanost Božje besede s hrano za vsakdanje življenje pa nam lepo podčrta Slomšek, ko pravi: »Kakor skrbna mati dá vsakemu kos kruha vsak dan, tako tudi sveta mati katoliška Cerkev dáje svojim vernim vsako nedeljo in praznik dva kosa Božje besede dušam v hrano: en kos iz svetega evangelija, drugi kos iz pisem, ..., ali pa iz drugih knjig Svetega pisma ...; in božji namestniki naj vernim lomijo dušnega kruha.«⁷ Ta svatbeni vidik besednega bogoslužja razširi tudi na homilijo, saj pravi, da je »večerja naša vera in hrana nauk; homilije so hrana, ki je postavljena na mizo od božjih služabnikov.«⁸ Tako je Slomšek tudi z izrazoslovjem o hrani ali "jedi" pomagal vernikom premagovati vtis pasivnosti ob poslušanju Božje besede in njene razlage v homiliji.

Danes obstajajo različne oblike čustvenih terapij in seminarjev o njih, kako poslušati samega sebe, se sprostiti in najti notranji mir. Vse to lahko kristjani razumemo kot nadomestek za zdravilno moč Božje besede, ki nam jasno kaže, kakšno stališče naj zavzamemo do svojega telesa in duševnosti, kakor tudi kako naj ravnamo v najrazličnejših življenjskih situacijah. Za kristjana bi naj bili prvi »psihiater in lepotni salon« bogoslužje, Sveto pismo in občestvo Cerkve.

4.2 Iz darovanja v vsakdanjem življenju v darovanje življenja

V vsakdanjem življenju moramo marsikaj žrtvovati, darovati, se odpovedati in sprejeti tudi križ, ki pa ni samo nekaj temnega, ampak tudi zdravilnega. Sveti Pavel namreč pravi: »Stiska rodi potrpljenje, potrpljenje preizkušnost, preizkušnost upanje« (Rim 5,3-4). Vse te kreposti čudovito pripravljajo na razumevanje darovanja pri maši. Darovanje ali daritev je namreč predlog, ki ga Bog ponuja človeku, da bi osmisлил svoje življenje in ga požlahnil. Darovanje pri maši nas mora voditi k darovanju in k ljubezni do bližnjega, darovanje za bližnjega pa k darovanju Bogu.

Človek se pri darovanju kruha in vina predstavi Bogu s sadom svojega dela. S tem ko daruje kruh in vino, se odpove materialnim stvarim v zavesti, da odslej pripadajo Bogu. Namenjene so za evharistijo in potrebe Cerkve. Tako vernik z darovanjem želi povedati: nisem več jaz lastnik teh dobrin, odslej pripadajo Bogu in Cerkvi. S tem postane ta »kruh« in čas, ki ga namenimo bogoslužju, Gospodov. In darovanje pri maši daje vesplošni naravnosti današnjega sveta na »jemlji« pozitivno podobo, podobo dajanja, kakor beremo tudi v apostolskih delih: »Večja sreča je dajati kakor prejemati« (Apd 20,35). Skratka, iz darovanja v vsakdanjem življenju se učimo darovati pri maši in

⁶ Prim. F. Rozman, *Nedelja – dan Božje besede*, v: BO 15 (1991) 3-4, str. 48-49.

⁷ A. M. Slomšek, *Apostolska hrana I*, Celovec 1849, str. V-VI.

⁸ A. M. Slomšek, *Apostolska hrana III*, Celovec 1849, 75; prim. C 37.

darovati mašo ter Njega, ki ga v prvi evharistični molitvi imenujemo »čista, sveta in brezmadežna žrtev, sveti kruh večnega življenja in kelih neminljivega zveličanja.«

4.3 Človekova in Božja navzočnost

Nedelja je čas navzočnosti drug za drugega. Življenje nam narekuje, da smo razpeti med tisoč in eno stvar, kar nam onemogoča življenje drug z drugim. Gotovo pa je nedelja čas, ko bi se naj nekoliko več posvetili drug drugemu, ko bi naj bili navzoči v družini. Navzočnost ustvarja varnost, občestvenost in toplino. Šele navzočnost družinskih članov napravi iz družine dom, kjer veje toplina in sprejemanje drug drugega v vsej njegovi različnosti. Takšna izkušnja nam omogoča lažje razumevanje in dojetje Božje navzočnosti v evharistiji. Gre za resnično navzočnost in ne le koekzistenčno, kakor to razlagajo protestanti (v kruhu in v vinu, to je, da kruh in vino ostaneta kruh in vino). Tako naj bi bili tudi družinski člani resnično navzoči v družini, ne le telesno oziroma drug ob drugem, ampak drug z drugim, to je, da jih vrednota družine združuje in povezuje. Tudi pri nedeljski maši ne moremo biti drug ob drugem, to je vsak zase, vsota posameznikov, ampak drug z drugim, to je, da smo vsi vpeti v dejavno sodelovanje pri bogoslužju, da smo vsi eno med seboj in z Bogom, o čemer molimo v drugi epiklezi, to je v epiklezi nad ljudstvom, ki pravi: »naj nas Sveti Duh po prejemu Kristusovega telesa in njegove krvi združi, da bomo vsi eno.«

Kristus ne biva samo v posvečenih cerkvah, v tabernaklju, ampak v srcu slehernega. Za moža je Kristus navzoč v njegovi ženi; za ženo je Kristus navzoč v njenem možu; za oba v otrocih in za otroke v starših. Kristus je navzoč v sosedih, skratka v vseh ljudeh, ki jih srečujemo. O Božji navzočnosti v srcu slehernika govori tudi pozdrav »Hvaljen Jezus«. Zakaj smo nekoč, danes pa samo še tu in tam, pozdravljali s tem pozdravom? Zato, da bi drug v drugem prepoznavali in pozdravljali Kristusa! Skratka, doživljanje navzočnosti drug drugega vodi v doživljanje Božje navzočnosti v bogoslužju.

4.4 Lomljenje kruha in obhajilo

Za predstavitev povezanosti življenja z znamenjem lomljenja kruha in obredom obhajila se vprašajmo po sporočilu kruha. Leonardo Boff je zapisal: Domač, mamin kruh, ni samo kruh. Ko ga lomimo nam kliče pred oči neko drugo človeško stvarnost, ki postane navzoča s pomočjo kruha. To lomljenje kruha kliče pred oči spomin na preteklost, na zgarane mamine roke in njeno dobroto. Tako ta kruh hrani telo in srce, ki se s hvaležnostjo spominja staršev.⁹ Tudi kretnja lomljenja kruha, ki jo je izvršil Jezus pri zadnji večerji, ni bila zgolj zaradi dejanske potrebe, da so se apostoli obhajali, ampak je bila tudi kot sporočilo, da mi, ki nas je mnogo, postanemo eno občestvo, združeno v Kristusu. Pustiti se razlomiti od Gospoda pomeni postati kruh, s katerim moremo potešiti lakoto bližnjih.

V znamenju lomljenja kruha bi naj prepoznali tudi svojo lomljivost in krhkost. Pod tem znamenjem naj bi prepoznali dostojanstvo vseh faranov, ki so nam zaupani. Ker pa je Kristus razlomil in razdelil kruh pa pomeni, da smo tudi mi dolžni deliti duhovne in materialne stvari. Skratka, znamenje lomljenja kruha je čudovita gesta, ki kaže na to, kako je evharistija temelj človekovih odnosov.

K počlovečenju naših odnosov pa nas vodi tudi prejem obhajila. Za nas duhovnike so lahko zelo nagovorljive Avguštinove izpovedi v katerih opisuje doživetje in 'sporočilo' Boga, ki pravi: »Kruh vélikih sem: Zrasti pa me boš užival. Vendar se ne bom jaz spremenil vate, kakor se jed tvojega mesa, ne, ti se boš spremenil vame.«¹⁰ Te besede

⁹ Prim. L. Boff, *Zakramenti življenja*, Celje 1990, 23-24.

¹⁰ Sv. Avguštin, Govor 23 A, 1-4, v: *Molitveno bogoslužje ...*, n. d., 235.

lahko razumemo kot spodbudo k duhovni rasti in to k vsakdanji, samo tako smemo pristopiti k obhajilu. Tako lahko vidimo, da je za obhajilo potrebna duhovna rast, kajti obhajilo je kruh duhovno »velikih«.

Kot kristjani pa moramo upoštevati, da ni dovolj, da se obhajamo zakramentalno, ampak je pomembno tudi to, da se »obhajamo z bližnjim«. Obhajati se z bratom in sestro pomeni, da ga moram sprejeti kot Kristusa in mu pripraviti topel dom v svojem srcu, hkrati pa pomeni tudi uresničevati največjo zapoved, zapoved ljubezni do Boga in do bližnjega. Šele takšno »obhajanje z bratom in sestro« me more voditi k evharističnemu obhajilu. Vrh tega je papež Janez Pavel II. zapisal, da je nedelja dan, ko naj duhovniki povabijo vernike k evharističnemu obhajilu (tj. k zakramentalnemu), bratski povezanosti (tj. »obhajati se« z brati in sestrami) ter izmenjavi pozdrava miru, ki je v rimskem obredu pomenljivo umeščen pred evharistično obhajilo.¹¹

Kot v vsakdanjem življenju ne moremo samo govoriti o kruhu, ampak se z njim hraniti, tako je prav, da vabimo vernike k evharističnemu obhajilu in predhodno k zakramentalni spovedi. Tukaj naj omenim problem obhajila pevcev. V mnogih župnijah je navada, da pevci zaradi petja ne pristopijo k obhajilu. Na to nam daje odgovor navodilo, ki pravi: »da je treba (pri obhajilu) poskrbeti, da bodo tudi pevci lahko prejeli obhajilo« (RMu 86). Obhajilo je namreč najmočnejša vez, ki združuje farno občestvo. Zato je Slomšek zapisal, da je »župnijska skupnost družina in njena vez obhajilo.«¹²

Janez Pavel II. pa je tudi svetoval, da naj duhovniki ob nedeljah povabijo vernike k izmenjavi pozdrava miru. Po mnogih župnijah se z lahkoto opušča pozdrav miru in to zaradi tega, ker piše v misalu, da lahko diakon ali mašnik povabi k pozdravu miru, če se zdi primerno.¹³ Vrh tega se je v našem misalu pojavil, namesto vzklika »pozdrav miru« povabilo »pozdrav miru in sprave«, kar je v nasprotju z razlago Cerkve, ki pravi, da pozdrav miru nima značaja sprave ne odpuščanja grehov.¹⁴ Vsekakor bi morali v »osculum pacis« videti le znamenje ljubezni in spoštovanja, znamenje, ki izraža željo živeti in širiti Kristusov mir, znamenje, ki nas pripravlja vredne za sprejem Kristusa v obhajilu, in znamenje, ki nas spominja na dar miru, ki ga je Kristus zapustil apostolom (Jn 14,27), saj molimo: »Gospod Jezus Kristus, svojim apostolom si rekel: Mir vam zapustim, svoj mir vam dam ...« Zato so apostoli opominjali vernike, naj se ljubijo in si dajejo pri bogoslužjih sveti poljub (»osculum sanctum«, »osculum pacis« – 1 Kor 16,20; 1 Pt 5,14). Če želimo, da bodo verniki resnično zaživel in živeli nedeljo kot dan miru, potem je prav, da obreda miru ne opuščamo, pa tudi, »da iz njega ne delamo zmešnjave, ampak da si izmenjamo znamenje miru le z najbližjimi osebami.«¹⁵

4.5 Poslani, da širimo Kristusov mir

Vsaka maša se konča z misijonskim naročilom: »Pojdite!« Jezus pravi: »Pojdita in sporočita mojim bratom« (Mt 28,10). Gre za poziv, naj vsem prinašamo blagovest in mir vstalega Gospoda. To pomeni, da se naj po maši nadaljuje »maša življenja«, po lomljenju kruha »lomljenje časa« in vsega dobrega življenjskemu sopotniku, otrokom, mladim, sosedom, prijateljem, bolnikom, ostarelim ... Le občestvo, ki resnično služi pri maši, to je da notranje in zunanje sodeluje, postane občestvo, ki v življenju in Življenju služi. Takšno občestvo, ki pri maši prejme »popolni dar«, more postati popolni dar tudi tisti, ki ga v

¹¹ Janez Pavel II., *Gospodov dan*, 44.

¹² NŠAM XIV, št. 20: »Von der Pflicht mit Jesu Ostern zu halten«.

¹³ *Rimski misal*, Ljubljana 1992, str. 427.

¹⁴ Kongregacija za bogoslužje in disciplino zakramentov, *Navodilo o zakramentu odrešenja*, Ljubljana 2004, št. 71.

¹⁵ Benedikt XVI., *Posinodalna apostolska spodbuda Evharistija zakrament ljubezni*, CD 115, Ljubljana 2007, št. 49.

življenju nosimo drugim, podobno kot so nekoč diakoni nosili posvečene hostije tem, ki niso mogli prisostvovati evharistiji.

Skratka, iz skrivnosti evharistije izhaja, se razvija in je utemeljena služba ubogim, pričevanje ljubezni do bližnjega, obramba in pospeševanje življenja vsakega človeka ter zavzemanje za pravičnost in mir.

Papež Janez Pavel II. je zapisal, da je evharistija predragoceni dar, da bi ga smeli kar tako obhajati.¹⁶ Podobno lahko rečemo za naše življenje ali evharistijo po evharistiji: življenje je predragoceno, da bi ga smeli kar tako živeti. Zato je prav, da se učimo živeti iz evharistije in da smo Cerkev iz evharistije!

¹⁶ Prim. Janez Pavel II., *Okrožnica Cerkev iz evharistije*, v: *Cerkveni dokumenti* 101, Ljubljana 2003, št. 52.